

18 konkrete forslag til styrket almen voksen- og efteruddannelse

Målsætning 1:

Gruppen af danskere med mangelfulde basale færdigheder skal halveres i 2030

- 1. Lav konkrete handleplaner for at halvere gruppen af danskere med mangelfulde basale færdigheder i 2030.**

Hvis vi som samfund skal i mål med det store efteruddannelsesefterslæb af voksne med manglende basale færdigheder, er der behov for konkrete måltal for almen opkvalificering. Disse måltal skal være operationelle med en konkret handleplan, som inddrager uddannelsesinstitutionerne, regeringen og arbejdsmarkedets parter.
- 2. Lav en model, som forpligter arbejdsgiver og arbejdstager til systematisk uddannelsesplanlægning.**

Den relativt begrænsede opkvalificering af voksne med basale færdigheder bliver ofte gjort til et udbudsproblem. Der er dog mere strukturelle problemstillinger, som gør det svært for den enkelte uddannelsesinstitution at løfte denne opgave tilfredsstillende ift. det store behov. Der mangler en systematisk planlægning af efteruddannelse på de enkelte virksomheder.
- 3. Indfør en national screeningsindsats.**

Der er behov for at screene mange flere voksne end i dag for manglende basale færdigheder. Derfor anbefales det, at der nedsættes en statslig tastforce, eksempelvis funderet i STAR, som kan tage ud på virksomheder og jobcentre og foretage screeninger. Uddannelsesinstitutioner kan godt stille medarbejdere til rådighed for dette og tilbyde eventuelle OBU- og FVU-fag efterfølgende. Herudover kunne man f.eks. indføre en obligatorisk screening af ledige.
- 4. Hæv undervisningstaxameteret til OBU, så det er økonomisk rentabelt at udbyde OBU på hold med mindre end 6 kursister.**

I forbindelse med EUD-reformen i 2014 blev undervisningstaxameteret til ordinær ordblindundervisning for voksne sænket med ca. 32 pct. fra 2017. Det betyder, at det kun er økonomisk rentabelt at udbyde OBU, hvis holdet er fyldt, hvilket tvinger økonomisk pressede uddannelsesinstitutioner til først at udbyde OBU, når der er 6 tilmeldte. Det betyder, at voksne med ordblindhed får begrænset deres muligheder for ordblindundervisning. Fra 2013 til 2018 er aktiviteten på OBU således gået fra 1.017 årselever til 549 årselever. Dette er næsten en halvering af aktiviteten. I 2021 forventes aktiviteten at være faldet til 411 årselever. Den faldende aktivitet af ordblindundervisning for voksne er bekymrende i lyset af at ca. 7 procent af befolkningen er ordblinde. Ordblindhed er særligt en udfordring blandt den ufaglærte del af den voksne befolkning.

5. Gør FVU Digital og FVU Engelsk til en permanent del af fagrækken på FVU.

I forbindelse med VEU-trepartsaftalen i 2017 blev der indført to nye FVU-fag, nemlig FVU Digital og FVU Engelsk for perioden 2018-2021. Begge fag er essentielle for at imødekomme borgernes og arbejdsmarkedets behov for efteruddannelse. Desværre udløber ordningen med udgangen af 2021, og målgruppen for FVU Digital og FVU Engelsk er samtidig afgrænset til arbejdsstyrken i modsætning til alle andre FVU-tilbud, der er for alle borgere. Behovet for opkvalificering af digitale og engelske færdigheder udløber ikke i 2021, og det er principielt et uheldigt signal, at de to FVU-fags målgruppebeskrivelse ikke er lig de andre FVU-fag. I en global og digital tidsalder bør FVU Digital og FVU Engelsk være permanente tilbud og åbne for borgere både i og uden for beskæftigelse.

6. Giv ordinær takst til onlineundervisning for ledige og beskæftigede med henblik på at styrke udbuddet af onlinehold til disse målgrupper.

Der er mange virksomheder, der efterspørger flere virksomhedsrettede onlinehold, som er tilrettelagt fleksibelt og målrettet deres medarbejders konkrete behov. Men det lave taxameter til onlineundervisning understøtter ikke branchespecifik onlineundervisning til små og mellemstore virksomheder, som ikke har medarbejdere nok til at fylde et hold op. Herudover er der brancher, hvor onlineefteruddannelse er en nødvendighed, eksempelvis for medarbejdere på boreplatforme. Ligeledes er onlineundervisning et nyttigt redskab til at efteruddanne ledige, som ikke har tilstrækkelige almene kompetencer til at begå sig på arbejdsmarkedet.

7. Indfør særskilt refusion til kommunerne for uddannelse af ledige.

- a. FVU bør ligestilles med Ordblindeundervisning, som er statsfinansieret uanset forsørgelsesgrundlag. Det vil få flere ledige til at deltage i FVU og fjerne unødvendigt bureaukrati i forhold til afregning mellem kommune, udbyder og VUC.
- b. Kommunerne får et samlet tilskud til aktivering af ledige. Nogle kommuner fravælger uddannelse som aktiveringsredskab, da denne form for aktivering ofte er dyrere end jobaktivering. Opkvalificeringsforløb rettet mod ledige bør undtages fra den nuværende refusionstrappe, og finansieringen skal løftes væk fra kommunen (fx puljemidler gennem STAR). Det vil gøre det langt mere attraktivt for kommunen at tænke opkvalificering og omskoling af ledige.

Målsætning 2:

Midler til etablering af brede samarbejder, der øger motivationen for erhvervelse af basale kompetencer

8. Opret en pulje til opsøgende arbejde til uddannelsesinstitutionerne.

I forbindelse med VEU-trepartsaftalen fra 2017 blev der afsat 100 mio. kr. til opsøgende arbejde. Det kan dog være vanskeligt for udbyderne at få del i midlerne. Derfor anbefales det, at der afsættes ekstra midler til udbydernes opsøgende arbejde, som udmønter sig i konkret undervisning af OBU- og FVU-forløb.

9. Nedsæt et efteruddannelsesudvalg for almene uddannelser.

Hvis vi skal i mål med det store efteruddannelsesefterslæb af voksne med manglende basale færdigheder er der behov for en systematisk og løbende opfølgning på konkrete handleplaner, jf. punkt 1. For at sikre dette anbefaler vi, at der afsættes midler til nedsættelse af et efteruddannelsesudvalg for almene uddannelser, som kan følge udviklingen på tværs af uddannelserne.

10. Giv et uddannelsesløft på 120 pct. dagpenge til ledige, der tager FVU og OBU.

Der er fortsat en stor gruppe af danskere, der mangler basale færdigheder som det at kunne læse, skrive, regne og anvende IT. Det er færdigheder, der er nødvendige for at kunne begå sig i samfundet og på arbejdsmarkedet, og fx være i stand til at gå fra ufaglært til faglært. Det er derfor vigtigt, at det bliver mere attraktivt for ledige at tilegne sig basale færdigheder.

Målsætning 3:

Et mere smidigt og mindre bureaukratisk voksen- og efteruddannelsessystem

11. Indfør et enstrengt godtgørelsessystem.

Der gives i dag VEU-godtgørelse til erhvervsrettet VEU (AMU) og Statens Voksenuddannelsesstøtte (SVU) til almen VEU (FVU, OBU, avu og hf-enkeltfag). Når virksomhederne skal søge om godtgørelse til deres medarbejders uddannelse, skal de derfor ofte forholde sig til to godtgørelsessystemer med forskellige skemaer og regler. Det skaber et unødigt bureaukrati, der især rammer små virksomheder, hvilket kan få nogle af dem til at afholde sig fra at sende deres medarbejdere på uddannelse. Dette vanskeliggør også kombinerede forløb, hvor medarbejdere både tager AMU- og FVU-forløb. Godtgørelsessystemet bør derfor forenkles.

12. Ensret tælleprincipperne for OBU med tælleprincipperne på forberedende voksenundervisning (FVU).

Tælleprincipperne på OBU er anderledes end på resten af enkeltfagsområdet. Hvor der på FVU-forløb gives tilskud for de kursister, som er tilmeldte 20 pct. inde i undervisningsforløbet, gives der på OBU kun tilskud for de timer, kursisterne deltager i undervisningen, medmindre de har deltaget fuldt i 75 % af undervisningen. Med de nuværende tælleprincipper er tilskuddet dermed meget påvirket af graden af fravær/fracfald på det enkelte OBU-hold, uagtet at omkostningerne til holdet er de samme, selvom en af kursisterne er fraværende. Dette tvinger skolerne økonomisk til at udbyde hold af en vis størrelse for at sikre, at det enkelte OBU-hold ikke giver underskud.

13. Giv virksomhederne mulighed for at betale pr. hold, selvom holdet ikke er fyldt op.

Det er i dag ikke muligt for en virksomhed, som ønsker at sende medarbejdere på FVU, at betale pr. hold i stedet for pr. deltager. Dette medfører desværre, at nogle virksomheder ender med ikke at sende deres medarbejdere på efteruddannelse. Med de nuværende økonomiske rammer skal der optages ca. 12 kursister på et FVU-hold, før det er økonomisk bæredygtigt at oprette holdet. Hvis en virksomhed fx har ni kursister til et FVU-hold, så er det ikke muligt for uddannelsesinstitutionerne at tage betaling for de tre "tomme pladser" på holdet, selvom virksomheden er indstillet på at betale.

14. Sæt FVU på De Regionale Arbejdsmarkedsråds (RAR) positivliste.

- a. FVU-fagene står ikke på RAR's positivliste, hvilket gør det mindre attraktivt for kommunerne at sende ledige på FVU, da de dermed ikke får økonomisk kompensation for disse fag.
- b. FVU-fagene og OBU bør ligeledes stå på den landsdækkende positivliste.

15. Afsæt midler til at hæve tillægstaxameteret til virksomhedsrettede OBU- og FVU-forløb.

For mange virksomheder kan det administrative arbejde med at søge om SVU være en barriere for at sende deres medarbejdere på FVU- eller OBU-forløb. For at fjerne denne barriere anbefales det, at tillægstaxameteret til virksomhedsrettede FVU- og OBU-forløb hæves, så uddannelsesinstitutionerne kan stå for det administrative arbejde med at søge SVU til virksomheden.

16. Indfør et screeningstaxameter til FVU Engelsk og FVU Digital.

På FVU Dansk og FVU Matematik skal man gennemføre en obligatorisk defineret test. På FVU Start, FVU Engelsk og FVU Digital skal der anvendes en samtaleguide, hvor FVU-udbyderen ikke kompenseres for tidsforbrug. Vi foreslår, at FVU-udbyderne kompenseres for arbejdet med uddannelsesguiden, så fagene sidestilles med FVU Dansk og FVU Matematik.

17. Gør det muligt at lave OBU-udredninger og FVU-screeninger online.

Under nedlukningen var det muligt at foretage OBU-udredninger og FVU-screeninger online. Det anbefales, at denne mulighed gøres permanent med henblik på at effektivisere screeningsprocessen og nå bredere ud.

18. Giv tosprogede med en videregående uddannelse mulighed for at deltage i FVU- undervisning.

Tosprogede med en videregående uddannelse fra hjemlandet er i dag udelukket fra at deltage i FVU-undervisning. På trods af, at de har en videregående uddannelse fra deres hjemland, kan de stadig have brug for opkvalificering af eksempelvis deres it-kompetencer. Denne gruppe bør efter en individuel vurdering gives adgang til at deltage i FVU-undervisning.